

Tranter libertad da medias e proteger il public

Dapi 30 onns regulescha l'istanza da recurs quai

DA GIUSEP CAPAUL

■ **L'istanza da recurs independenta da radio e televisiun, numnada istanza ed enconuschenta sut l'abbreviazion tudestga UBI, exista dapi 30 onns. Ella ha festivà quest giubileum a Berna. Entschavi hai dentant gia avant 35 onns, pia 1979, cun ina moziun dal cusseglier dals stans vallesan da la pcd, Odilo Guntern.** El vala sco il bab da l'istanza. Er il cussegl nazional ha approvà l'intervenziun. Il cussegl federal suttamenta sin quai il conclus per instituir in'istanza da recurs independenta da radio e televisiun. 1983 è quel vegnì sancziunà dal parlament e l'istanza messa en funcziun cun l'entschatta da favrer 1984.

La necessitad era evident

1979 devi ni ina lescha da radio/television ni radios privats. La critica vers la Societad svizra da radio e televisiun (SSR) creschiva pli e pli. Curt suenter l'inoltraziun da la moziun Guntern è perquai vegnida installada tras cuss. fed. Willi Ritschard ina cumissiun da recurs sut il presidi dal publicist Oskar Reck. Quella dueva cussegliar il departament da traffic ed energia tar reclamaziuns cunter la SSR. Avant pudeva la SSR giuditgar senza tar reclamaziuns, era pia dereschadra en atgna chaussa.

Roger Blum, president da l'Istanza da recurs.

MAD

Blera lavur per l'istanza

Durant otg onns èn reclamaziuns e recurs cunter radio/television vegnids drizzads directamain a l'istanza. Ella era surchargiada cun fin 50 cas ad onn. Perquai han ins creà 1991 – cun la nova lescha da radio e televisiun – posts da mediaziun. Uschia stuevan ils recurs vegnir suttames l'emprim a la

mediaziun En tut devi 120 mediators. 2006 è il dumber da quels vegnì reduci sin tschintg, mintgamai in per regiun linguistica ed in per la Swissinfo. (I dat pia er in post da mediaziun per radio e televisiun rumantscha sut *Toni Hess.*) Uschia pudevan blers cas vegnir liquidads gia tras la mediaziun precedent.

Ina clera procedura

Tschintg elements procuran che l'istanza po agir tant democraticamain sco bainvulentamain vers il public. La procedura è gratuita. L'istanza tracta be reclamaziuns sch'ins n'è betg cuntent cun la disposiziun dals mediators. Radio e televisiun na pon betg simplamain ignorar las reclamaziuns u las metter en truclet. L'istanza decida libramain senza prender resguard. Sia procedura è era transparenta, siond ch'ella deliberescha publicamain ils cas.

L'istanza – mai stada bainvesida

L'istanza è ina cumissiun extraparlamentara cun nov commembers en uffizi accessori. Ella ha – sin ina reclamaziun u recurs – da constatar schebain las emissiuns da radio e televisiun en Svizra han violà las determinaziuns dal program u refusà l'access cunter dretg.

L'istanza ha gè da tractar en 30 onns 700 cas ed ha duvrà per lur deliberaziun 200 dis. Segund ses president, *Roger Blum*, è l'istanza mai stada ina instituzion bainvesida – ni tar ils recurrents ni tar ils realisaders da radio e televisiun. Ella haja perquai stui sa giustifitgar cun buna e cumpetenta lavur.

Ils mediators dischargian fitg l'istanza

La mediaziun (posts d'ombud) datti pir davent da 1991. La fitg blera lavur da

l'istanza ha fullà via als posts da mediaziun precedents. Uschia pon ina reclamaziun u recurs vegnir inoltrads a l'istanza pir suenter avair passà il post da mediaziun. Quel po dentant ni decider ni dar directivas.

Tenor il mediator per la SSR da la Svizra tudestga, *Achille Casanova*, èn blers reclamaders gia cuntents sch'ina critica vegn prendida ed examinada seriusamain. En la media van be 10% da las reclamaziuns, tractadas dal mediator, tar l'Istanza.

Grond dumber da reclamaziuns

L'onn passà èn 183 reclamaziuns vegnidas inoltradas al mediator numnà, u 22% pli bler che l'onn precedent. Per quest onn saja il dumber anc pli aut cun 355 reclamaziuns fin ussa. Il mediator constatescha e communitgescha sche las reclamaziuns sajan giustifitgadas entirmain, parzialmain u insumma betg. Il bler sa tractia quai da critica che pertutgia emissiuns d'infurmaziun sco la Rundscha e la Tagesschau.

Il mediator Achille Casanova ha menziunà che tar tuttas reclamaziuns vegnian adina puspè las taxas per radio e televisiun, incassadas da Billag, crititgadas. La renfatscha saja ch'ins stoppia anc pajar per emissiuns crititgablas. Perquai fa el fitg gronds quitads pervia da la vegnenta votaziun federala davart las taxas per radio e televisiun.